

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 2011-2012

19 JUILLET 2012

RÉVISION DE LA CONSTITUTION

Proposition de révision de l'article 69 de la Constitution

(Déposée par Mme Freya Piryns,
MM. Philippe Mahoux, Bert Anciaux,
Bart Tommelein, Dirk Claes, Marcel Cheron,
Francis Delpérée et Mme Christine Defraigne)

DÉVELOPPEMENTS

La présente proposition de révision de la Constitution doit être lue conjointement avec les autres propositions de révision des articles 43, 44, 46, 56, 57, 64, 67, 68, 70, 71, 72, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 100, 119 et 167 de la Constitution, déposées concomitamment au Parlement (Doc. Sénat, n^{os} 5-1720/1; 5-1721/1; 5-1722/1; 5-1731/1; 5-1732/1; 5-1723/1; 5-1724/1; 5-1725/1; 5-1727/1; 5-1728/1; 5-1729/1; 5-1734/1; 5-1737/1; 5-1738/1; 1735/1; 5-1736/1; 5-1739/1; 5-1740/1; 5-1741/1; 5-1742/1; 5-1733/1; 5-1730/1; 5-1743/1). Les développements joints à la proposition de révision de l'article 43 (Doc. Sénat, n^o 5-1720/1) donnent un aperçu de l'ensemble de la réforme du système bicaméral.

Conformément à la déclaration de révision du 7 mai 2010 (*Moniteur belge* du 7 mai 2010) et au point 4^o de la disposition transitoire, ajoutée à l'article 195 de la Constitution lors de la révision de cet article du 29 mars 2012 (*Moniteur belge* du 6 avril 2012, éd. 2), l'article 69 de la Constitution est ouvert à révision.

L'article 69 de la Constitution détermine les conditions d'éligibilité pour le Sénat.

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 2011-2012

19 JULI 2012

HERZIENING VAN DE GRONDWET

Voorstel tot herziening van artikel 69 van de Grondwet

(Ingediend door mevrouw Freya Piryns, de heren
Philippe Mahoux, Bert Anciaux, Bart Tommelein,
Dirk Claes, Marcel Cheron, Francis Delpérée en
mevrouw Christine Defraigne)

TOELICHTING

Dit voorstel tot herziening van de Grondwet moet samen worden gelezen met de andere hiermee gelijktijdig in het Parlement ingediende voorstellen tot herziening van de artikelen 43, 44, 46, 56, 57, 64, 67, 68, 70, 71, 72, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 100, 119 en 167 van de Grondwet (Stukken Senaat, nrs. 5-1720/1; 5-1721/1; 5-1722/1; 5-1731/1; 5-1732/1; 5-1723/1; 5-1724/1; 5-1725/1; 5-1727/1; 5-1728/1; 5-1729/1; 5-1734/1; 5-1737/1; 5-1738/1; 1735/1; 5-1736/1; 5-1739/1; 5-1740/1; 5-1741/1; 5-1742/1; 5-1733/1; 5-1730/1; 5-1743/1). De toelichting bij het voorstel tot herziening van artikel 43 (Stuk Senaat, nr. 5-1720/1) geeft een overzicht van de gehele hervorming van het tweekamerstelsel.

Overeenkomstig de verklaring tot herziening van de Grondwet van 7 mei 2010 (*Belgisch Staatsblad* 7 mei 2010) en het punt 4^o van de overgangsbepaling die werd toegevoegd aan artikel 195 van de Grondwet bij de herziening van dat artikel van 29 maart 2012 (*Belgisch Staatsblad* 6 april 2012, éd. 2), is artikel 69 van de Grondwet voor herziening vatbaar.

Artikel 69 van de Grondwet bepaalt de verkiesbaarheidsvoorwaarden voor de Senaat.

D'une part, la modification de la composition du Sénat a comme conséquence qu'il n'y aura plus de sénateurs élus directement au Sénat. La terminologie de l'article 69 de la Constitution doit donc être adaptée à cette situation.

D'autre part, l'article 69, 3^o, de la Constitution prévoit aujourd'hui qu'il faut avoir vingt-et-un ans pour être éligible au Sénat. Lors de la réforme du Sénat en 1993, l'âge requis pour être éligible au Sénat et aux Conseils fut uniformisé. En 2004, par contre, l'âge requis pour être éligible aux parlements de communauté et de région fut abaissé de vingt-et-un ans à dix-huit ans (1). Conformément à l'article 24bis de la loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles, l'article 12 de la loi spéciale relative aux Institutions bruxelloises et l'article 5 de la loi du 6 juillet 1990 réglant les modalités de l'élection du Parlement de la Communauté germanophone, il ne faut avoir que dix-huit ans pour pouvoir être élu directement au sein d'un Parlement de communauté ou de région.

Comme les sénateurs des entités fédérées combinent leur mandat au Sénat avec un mandat comme membre d'un Parlement de communauté ou de région, il est indiqué d'abaisser la condition d'âge pour l'éligibilité au Sénat à dix-huit ans.

Cette disposition entrera en vigueur le jour des élections des parlements de communauté et de région en 2014, comme l'ensemble de la réforme du Sénat.

*
* *

(1) Loi spéciale du 2 mars 2004 portant diverses modifications en matière de législation électorale, *Moniteur belge* du 26 mars 2004, et loi du 2 mars 2004 portant diverses modifications en matière de législation électorale, *Moniteur belge* du 26 mars 2004.

In de eerste plaats heeft de wijziging van de samenstelling van de Senaat tot gevolg dat er geen rechtstreeks gekozen senatoren meer zullen zetelen in de Senaat. De terminologie van artikel 69 van de Grondwet dient dus aan deze situatie te worden aangepast.

Verder voorziet artikel 69, 3^o, van de Grondwet thans dat men minstens eenentwintig jaar moet zijn om verkiesbaar te zijn voor de Senaat. Bij de hervorming van de Senaat in 1993 werd de leeftijd om te kunnen worden verkozen in de Senaat en in de toenmalige Raden geüniformiseerd. In 2004 werd echter de leeftijd om verkozen te kunnen worden in de Gemeenschaps- en Gewestparlementen verlaagd van eenentwintig jaar naar achttien jaar (1). Overeenkomstig artikel 24bis van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, artikel 12 van de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse instellingen en artikel 5 van de wet van 6 juli 1990 tot regeling van de wijze waarop het Parlement van de Duitstalige Gemeenschap wordt verkozen, moet men slechts achttien jaar zijn om rechtstreeks te kunnen worden verkozen in een Gemeenschaps- of Gewestparlement.

Omdat de deelstaatsenatoren hun mandaat in de Senaat combineren met een mandaat als Gemeenschaps- of Gewestparlementslid, is het aangewezen om de leeftijd voor de verkiesbaarheid in de Senaat te verlagen naar achttien jaar.

Deze bepaling zal in werking treden op de dag van de verkiezingen van de Gemeenschaps- en Gewestparlementen in 2014, zoals het geval is voor de gehele hervorming van de Senaat.

Freya PIRYNS.
Philippe MAHOUX.
Bert ANCIAUX.
Bart TOMMELEIN.
Dirk CLAES.
Marcel CHERON.
Francis DELPÉRÉE.
Christine DEFRAIGNE.

*
* *

(1) Bijzondere wet van 2 maart 2004 houdende verschillende wijzigingen van de kieswetgeving, *Belgisch Staatsblad* 26 maart 2004 en Wet van 2 maart 2004 houdende verschillende wijzigingen van de kieswetgeving, *Belgisch Staatsblad* 26 maart 2004.

PROPOSITION

Article unique

L'article 69 de la Constitution est remplacé par ce qui suit :

« Art. 69

Pour être désigné sénateur, il faut :

- 1° être Belge;
- 2° jouir des droits civils et politiques;
- 3° être âgé de dix-huit ans accomplis;
- 4° être domicilié en Belgique.

Disposition transitoire

Le présent article entre en vigueur le jour des élections en vue du renouvellement intégral des parlements de communauté et de région en 2014. Jusqu'à cette date, les dispositions suivantes restent d'application :

Pour être élu ou désigné sénateur, il faut :

- 1° être Belge;
- 2° jouir des droits civils et politiques;
- 3° être âgé de vingt-et-un ans accomplis;
- 4° être domicilié en Belgique. »

12 juillet 2012.

VOORSTEL

Enig artikel

Artikel 69 van de Grondwet wordt vervangen als volgt :

« Art. 69

Om tot senator aangewezen te kunnen worden moet men :

- 1° Belg zijn;
- 2° het genot hebben van de burgerlijke en politieke rechten;
- 3° de volle leeftijd van achttien jaar hebben bereikt;
- 4° zijn woonplaats hebben in België.

Overgangsbepaling

Dit artikel treedt in werking op de dag van de verkiezingen met het oog op de algehele vernieuwing van de Gemeenschaps- en Gewestparlementen in 2014. Tot die dag blijven de volgende bepalingen van toepassing :

Om tot senator gekozen of aangewezen te kunnen worden moet men :

- 1° Belg zijn;
- 2° het genot hebben van de burgerlijke en politieke rechten;
- 3° de volle leeftijd van eenentwintig jaar hebben bereikt;
- 4° zijn woonplaats hebben in België. »

12 juli 2012.

Freya PIRYNS.
Philippe MAHOUX.
Bert ANCIAUX.
Bart TOMMELEIN.
Dirk CLAES.
Marcel CHERON.
Francis DELPÉRÉE.
Christine DEFRAIGNE.